

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 9
2024

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 9

Рівне, 2024

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 9. Рівне : РДГУ, 2024. 106 с.

Головний редактор :

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчий редактор :

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії :

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна – здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія».

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол № 4 від 25 квітня 2024 року).*

Це лише невеличкий крок до відновлення дітей, які емоційно виснажені війною та стражданням від страхів, але це точно чудова можливість отримати підтримку від дорослого, який вірить, що все буде добре. Саме ця впевненість дорослого повертає силу дитини рухатись далі по складнощах життя.

Сучасне життя людей, а особливо дітей, в Україні – це складні емоційні переживання, що суттєво відбиваються на психологічному стані підростаючого покоління. Реакція особистості на стресові ситуації завжди є непередбачуваною. Дорослим варто пам'ятати це і виявляти розуміння, любов, турботу, ніжність по відношенню до дітей, сприяючи їхньому емоційному комфорту та навчаючи їх проживати свої емоції екологічно.

Список використаних джерел

1. Борщенко, Н. О. Використання арт-терапії у формуванні емоційної стійкості дітей дошкільного віку. Х.:Педнаук. 2021
2. Богданов С. О., Гніда Т. Б., Залеська О. В., Лунченко Н. В., Панок В. Г., Соловйова В. В. Корекційно-розвивальна програма формування стресостійкості дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір». К.: ЮНІСЕФ. 2017.

УДК 159.922:316.36

СТАВЛЕННЯ МОЛОДІ ДО ПРЕДСТАВНИКІВ НЕТРАДИЦІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ

Котяш (Ряба) Леся, здобувачка ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія», 4 курс, РДГУ

Безлюдна В.І., кандидат педагогічних наук, професор

Постановка проблеми. Проблема ставлення суспільства до представників нетрадиційної орієнтації привертає все більше уваги у всьому світі та, зокрема, в Україні. У межах реалізації євроінтеграційного процесу Україна зобов'язана виконати низку завдань, одним з яких є забезпечення вищого рівня визнання спільноти ЛГБТ та їх прав і свобод. Після ратифікації Європейської Конвенції прав людини та Протоколу №12 до неї в нашій країні заборонено дискримінацію за ознаками сексуальної орієнтації й гендерної ідентичності.

Проте досі у суспільстві має місце неоднозначне ставлення до представників нетрадиційної сексуальної орієнтації: від повного прийняття, до повного неприйняття. Нерідко останнє виявляється в упередженні та виразних проявах ксенофобії. Люди з ЛГБТ-спільноти зазнають певних переслідувань, дискримінації на робочих місцях, як наслідок - почувають себе в небезпеці. Таке становище зумовлене передусім впливом міфів, стереотипів, забобонів, низьким рівнем обізнаності впливу біологічних чинників на ставлення сексуальної орієнтації, низьким рівнем психоедукації суспільства, нетолерантним ставленням до гомосексуальності, трансляцією помилкових суджень, які формують негативне ставлення до представників ЛГБТ.

Психосексуальному розвитку особистості приділяють увагу багато науковців, зокрема В.Абраменко, Дж.Банкрофт, Б.Волман, А.Дейв, В.Джонсон, С.Дейв, Е.Еріксон, Дж.Келлі, М.Клє, В.Мастерс, Дж.Меррік, Х.Омар, О.Полєєв, В.Скобкін, А.Тененбаум, І.Ткаченко, З.Фрейд, А.Хейлбран та ін.

Проблема права на сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність як сфери суспільних відносин досліджувалася досить вузько. До числа українських науковців, праці яких присвячені правам сексуальних меншин, належать Д.Горелов, А.Грибанов, А.Кравчук, Я.Товпенко та ін.; до числа зарубіжних вчених – Т.Караманго, Г.Мучароні, М.Насбаум, Дж.Перксон, Д.Прайс, У.Франк та ін. Загальні чинники становлення гомосексуальності, в тому числі її онтогенетичний аспект, досліджувались у наукових роботах як закордонних науковців (С.Бем, Дж.Вауер, В.Джонсон, Е.Еріксон, А.Кінсі, І.Кон, У.Мастерс, К.Роселлі, С.Рерман, Г.Теджфел, З.Фрейд та ін.), так і вітчизняних вчених (Т.Говорун, П.Горонстай, О.Кікінежді, М.Ткалич, М.Ярмовіц та ін.). Еволюційний та генетичний аспекти гомосексуальності розкриваються в роботах В.Гранта,

М.Лемберта, О.Маркова, Дж.Палмер, Л.Палмер, Р.Сапольські та ін.; етологічний компонент – у працях Ф.Маскарелли, соціобіологічний аспект – у доробку В.Вудс, Б.Хейр та ін.

Дослідження ЛГБТ та ставлення соціуму до представників нетрадиційної сексуальної орієнтації було предметом вивчення Н.Асташової, М.Бейлі, Р.Бланчард, А.Кінсі, А.Кушнір, Ю.Кушнір, В.Оверчук, В.Райс, А.Сандерс.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити ставлення молоді до представників нетрадиційної орієнтації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема ставлення суспільства загалом та молоді зокрема до представників нетрадиційної орієнтації є актуальною соціально-психологічною проблемою, від розв'язання якої залежить якість відносин між представниками традиційної і нетрадиційної орієнтації, успішна адаптація останніх у соціумі. Її важливість поглиблюється у контексті євроінтеграційного процесу України та прийняття європейських цінностей, серед яких – визнання спільноти ЛГБТ, їх прав і свобод, відмова від дискримінації за ознаками сексуальної орієнтації й гендерної ідентичності.

Сексуальна орієнтація, на перший погляд, не може містити інших варіантів ніж ідентифікації з протилежною статтю, оскільки людина розумна (*Homo sapiens*) належить до того виду, який має статевий тип розмноження. Проте результати досліджень в галузі поведінкової генетики засвідчують існування 95% людей із гетеросексуальною орієнтацією, і, за словами Є.Гречаник, М.Гречаник, М.Ткалич, як мінімум половина варіантів орієнтації має генетичну зумовленість [2, с. 116].

В Україні, як зазначає О.Кенева, вільний вибір сексуальної орієнтації не заборонений, але й не передбачений Основним Законом держави [1, с. 31]. Конституція України, що визначає загальні та основні права і свободи громадян країни, не має визначення поняття сексуальної орієнтації, проте передбачає в принципі гарантію прав всіх категорій осіб.

Сексуальна орієнтація є результатом психосоціального розвитку і становлення сексуальності. Психосексуальний розвиток – один з аспектів її індивідуального розвитку, що відбувається у тісному зв'язку з розвитком людини як біологічного організму (статеве дозрівання і розгортання статевої функції) та соціального індивіда (формування статевої самосвідомості, статевої ролі та психосексуальної орієнтації).

У ході психосоціального розвитку відбувається становлення сексуальності людини – сукупності біологічних і психологічних (емоцій, почуттів, бажань тощо) проявів, які відображаються у переживаннях і вчинках людини, спричинених статевим потягом і спрямованих на його задоволення.

Зміст сексуальності людини зумовлений її сексуальною орієнтацією – природною властивістю, що визначається спрямованістю психоемоційної сфери, еротичним (чуттєвим) потягом та сексуальними потребами стосовно предмету їх задоволення.

У сучасній науці виділяють такі різновиди сексуальної орієнтації, як: гетеросексуальна орієнтація, що відображає психоемоційний, романтичний, сексуальний потяг людини до представників протилежної статі (чоловіка до жінки, а жінки до чоловіка); бісексуальна орієнтація – проявляється як психоемоційний, романтичний, сексуальний потяг людини до представників протилежної статі і власної статі (жінок – до чоловіків і до жінок, чоловіків – до жінок і до чоловіків); гомосексуальна орієнтація – психоемоційний, романтичний, сексуальний потяг людини до представників своєї статі (жінок – до жінок, чоловіків – до чоловіків). Хоча традиційно вважається гетеросексуальна орієнтація. а нетрадиційною – бісексуальна і гомосексуальна орієнтація, сучасні науковці дотримуються думки, що всі види сексуальної орієнтації є нормативними та не становлять поведінкового розладу чи хвороби, не розглядаються як відхилення.

Водночас в українському суспільстві і зокрема у молодіжній спільноті існує неоднозначне ставлення до представників нетрадиційної орієнтації, що виявляється як у

толерантності до них, так і у несприйнятті і навіть виявленні агресії: словесному цькуванні та погрозах.

З метою перевірки цих даних нами було проведено емпіричне дослідження, в якому брали участь представники студентської молоді віком від 17 до 23 років (27 осіб), які навчаються в закладах вищої освіти м. Рівне.

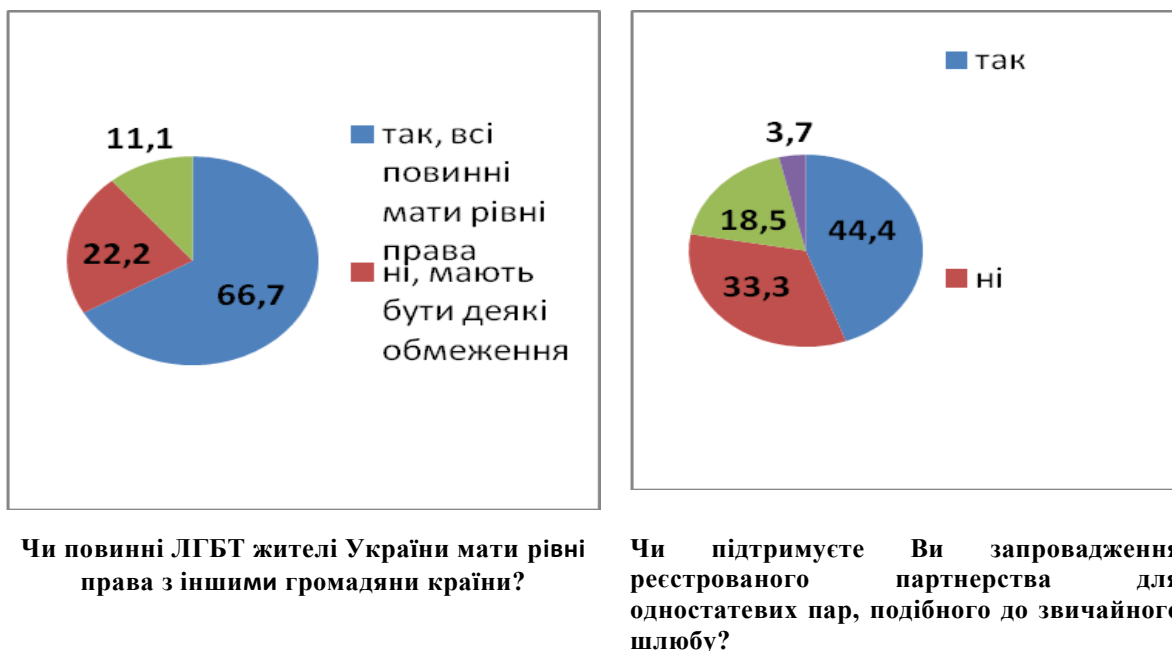

Рис.1. Представленість у вибірці різних точок зору, щодо прав ЛГБТ (у%)

Отримані результати засвідчили переважно нейтральне (37,2%), позитивне (25,9%) або амбівалентне (3,7%) ставлення до ЛГБТ-спільноти. Водночас досить велика частина учасників експерименту (33,3%) висловлювали негативне ставлення до людей з нетрадиційною орієнтацією.

Було перевірено зв'язок між якістю ставлення учасників експерименту до досліджуваної проблеми та їхніми особистісними характеристиками. У результаті було з'ясовано, що позитивне ставлення молоді до представників ЛГБТ-спільноти обумовлено високим рівнем толерантності та адаптивності (за показниками емоційного комфорту, прагнення до домінування, ескапізму, сприйняття інших), а також реактивної агресивності (схильності до чуттєвих насолод та задоволень, ігнорування суспільних етичних та моральних норм та ін.), врівноваженості, невротичності. Водночас було виявлено зворотний зв'язок між зазначеною якістю ставлення та дезадаптивності (неприйняття інших, прагнення до підкорення інших, емоційного дискомфорту), спонтанної агресивності (схильності до гострих переживань), маскулінності.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження підтвердило недостатню готовність частини молоді до прийняття людей з нетрадиційною орієнтацією, що, на наш погляд, спричинено збереженими до сьогодні у громадській думці негативними оцінками цього явища та особистісними характеристиками конкретних молодих людей, які формують своє ставлення.

Список використаних джерел

- 1 Кенева О.О. Конституційне право на сексуальну орієнтацію *Молодий вчений*. 2019. №11 (75). С. 29–32.
- 2 Ткалич М.Г., Гречаник М.І., Гречаник Є.О. Біологічні чинники становлення гомосексуальності індивіда. *Проблеми сучасної психології*. 2020. № 2 (18). С. 115–124.

ЗМІСТ

Архипова Юлія Умови та особливості психологічної готовності юнаків до батьківства.....	3
Галело Тетяна Адаптація внутрішньо переміщених осіб як психологічна проблема	5
Грицюк Карина Вплив участі у бойових діях на психоемоційний стан військових збройних сил України	8
Данильченко Олександр Психологічні особливості впливу інтернет-технологій на студентську молодь.....	11
Дульнєва Анна Особливості емоційного самопочуття дітей під час війни.....	13
Ільчук (Смик) Олена Сутність поняття «емоційна стійкість» у психолого-педагогічних дослідженнях.....	15
Коновалов Артем Передумови психологічної реабілітації працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій в умовах війни.....	16
Косяк Тетяна Емоційна регуляція станів дітей дошкільного віку методом терапії іграшкою.....	20
Котяш (Ряба) Леся, Безлюдна Валентина Ставлення молоді до представників нетрадиційної орієнтації.....	22
Марковець Юстина Особливості психологічної готовності особового складу військ (сил) ЗСУ до участі в бойових діях	25
Мартинюк Ольга Шляхи подолання стресу в підлітковому віці	27
Маснюк Тетяна Психологічні особливості прояву тривожності в юнацькому віці під час війни	29
Масюк Василина Психодіагностика агресивності у молодшому підлітковому віці.....	32
Мацкевич Ольга Вплив емоційної сфери на активність особистості в юнацькому віці	33
Мельничук Оксана Психологічні аспекти інформаційного впливу на населення під час війни	36
Миронець Ірина Психологічні особливості емоційної сфери в підлітковому віці...	38
Натина Ганна Підходи до вирішення проблеми запобігання професійному вигоранню	41
Пантелюк Марія Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	43

Панько Аліна Катерина Психологічні чинники вибору професії старшокласниками.....	46
.....	
Парчук Софія, Юрчук Олена Відновлення психічного здоров'я особистості засобами арт-терапії	48
Пацкова Галина Психологічні особливості реабілітації військовослужбовців, які пережили посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).....	51
Пермінова Наталія, Яцюк Наталія Психологічні методи управління персоналом як чинник підвищення його ефективності.....	55
Поліщук Максим Особливості розвитку міжособистісної комунікації в юнацькому віці	57
Польняк Ольга Поняття «травматичного стресу» в психолого-педагогічній літературі та його особливості.....	59
Попружок Софія Специфіка корекції мовлення у дітей з ДЦП.....	62
Рожко Олена Особливості розвитку літературних здібностей в підлітковому та юнацькому віці.....	64
Солоп Тетяна, Піонтковська Діана Теоретичний аналіз розвитку національної самосвідомості студентської молоді.....	68
Стащук Анна Детермінація психоемоційної сфери особистості природними чинниками.....	71
Тадесв Гордій Роль невербальної комунікації в процесі продажу.....	76
Тулупов Сергій Подружжя психологічна сумісність як фактор благополуччя і щастя родини	78
Хома Людмила Формування медіагігієни українського юнацтва у період війни	81
Чорноус Яна Класифікація синдрому дитячого аутизму.....	85
Шалівський Павло Особливості переживання дитиною кризи в сім'ї	90
Юдко Вікторія Сутність психологічної готовності особистості до участі у бойових діях та її детермінації	92
Юрчук Олексій, Кравчук Анна Дитячо-батьківські взаємовідносини як провідний чинник розвитку ідентичності дитини.....	94
Юрчук Олена, Рижа Мирослава Робота психолога закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану.....	96
Юрчук Олена, Стеблюк Яна Феномен життєстійкості у поглядах вітчизняних та зарубіжних вчених	99